

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՔԵՂԱՅ ՄՈՒՇԵԱՆ

891.99

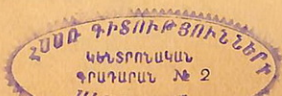
Մ

ԱՐԴԱՐՈՒԹԵԱՆ ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ

ՏՊ. «ՆՈՐ ԱՍՏՂ»

Գ Ա Հ Ի Ր Է

1 9 4 7

ԳՈՐԾՈՂ ԱՆՁԻՆՔ

ԻՍԿՈՒՀԻ — Տանտիրուհի

ԱՂԱԻՆԻ — Դուստրը

ԵԻՆԻԿԷ — Ընկերուհի

ԵՍԹԵՐ — Դրացի

ԱՆՈՒՇ — Ծառան

ԳԵՂԱՄ — Վաճառական

Ոստիկան մը եւ հրեշտակ մը:

ԱՐԴԱՐՈՒԹԵԱՆ ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ

Ա. ՏԵՍԱՐԱՆ

ԱՆՈՒՇ. (Աւել մը ձեռքիս, ղեկն զարկով, պատուած հագուստ եւ հին հողաքաւի: Միջակորեարի մը բնակարանին մէջ կոկիկ կահաւորումով: Սեղան մը՝ վրան գիրքեր, արձաններ շարուած չորս կողմը: Անուշ աւելով եւ ընդհատ կենալով)

— Ինծի պէտքերն արդեօք ո՞րքո՞սն իրաւունք ունին տարելու այս աշխարհիս երեսը: Ի՞նչ դառն բախտ է եղեր իմս, ո՞վ Աստուած, Միթէ ինծի հոգի եստուեր լոկ աստուպանք կրելու համար: Եթէ այդպէս է կամքդ թող օրհնեալ ըլլայ: Մտաղ տարիքի մէջ կորսնցնել ծնողք ու այն ալ ցաւալի պարագաներու մէջ, մին ինքնաշարժի և միւսը կրակի զոհ աւելով ու այս տարիքիս մէջ դատապարտուիլ սպասուհիու-

թիւն ընելով ապրուստ հոգալու, մինչ անդին ինծի տարեկիցներ դպրոցներ յաճախեն ու մարդ ըլլան: Այս քանով ալ պիտի գոհանայի եթէ խղճամիտ տիրուհի մը ունենայի: Օրը եթէ քսանըչորս տամ աշխատելու ըլլամ, չի դառնար ու ըսեր որ քիչ մը հանգիստ ըրէ, զնա քնացիր, մեղք ես: Հակառակ այդ բոլորին կրկին իր կշտամբանքներուն և անէծքներուն տակ կը տանջուիմ: Բայց ինչ կրնամ ընել: Ինչ կուգայ ձեռքէս: Ստիպուած եմ համբերել ու տոկալ, քանի որ ան է եղած ազատարարս ու անոր կը պարտիմ սա տարիքս:

ԻՍԿՈՒՀԻ. — (Զղայնացած ներս կը մտնէ). Այս ի՞նչ տակնուվրայութիւն, թափթփած աղջիկ: Ուտել-խմելէն զատ բան չի գար արդէն ձեռքէդ: Այսքան տարի է ասպնջականութիւնս կը վայելես և տակաւին չկըրցար որ մը դո՛հ ձգել զիս: Այս տարիքիդ մէջ պէտք է որ դուն ժամացոյցի մը պէս աշխատես: Հազար անգամ խոսած եմ քոյց ի՞նչ օգուտ: Որքան ատեն որ այդ յամառութիւնը կայ մէջդ, չես կրնար դուն մարդ ըլլալ: Հինգ վայեկեանէն պէտք է վերջացած տեսնեմ ամէն բան: Շարժէ քիչ մը, որովհետեւ այսօր հիւր պիտի ունենամ:

ԱՆՈՒՇ. — (Երկիւղածութեամբ) Շատ լաւ տիկին. գլխուս վրայ:

ԻՍԿՈՒՀԻ. — Գլուխդ կրողը տանի: Բերնիդ ծամոնն է եղած գլուխդ ու ամէն նեղը մնալուդ մէջտեղ կը նետես զայն: Ի՞նչ կ'ըլլար՝ հրեշտակը շուարելով մօրդ տեղ քու գլուխդ տաներ: Ինչ որ է, չուտ ըրէ որ հիւրերուն առջև չխայտառակուիմ (դուրս):

ԱՆՈՒՇ. — (հեկեկալով) Ախ մայրիկ, անուշիկ մայ-

րիկ, չե՞ս լսեր սա դառն խօսքերը, որոնք ողջ ողջ
կը խաչեն զիս և չե՞ս տեսներ անտանելի սա վի-
ճակս: Մա՛յր, գթա իմ վրաս և տար զիս ալ հոն՝
քովդ: Ախ, ի՞նչ դժբախտ եմ եղեր ես: Մինչև ե՞րբ
պիտի ձգես որ անգօսնեն ու այպանեն զիս մարդիկ,
անխիղճ մարդիկ:

ԱՂԱԽՆԻ. — (ճերս ու մօտենալով Անուծին) Անո՛ւշ,
նորէն տխուր կ'երեւիս, ի՞նչ ունիս, անհանգի՞ստ ես
արգեօք, թէ ոչ նորէն միտքդ ինկաւ մայրդ: Խօսէ՛,
մի՛ լար, ա՛լ հերիք է: Զե՞ս գիտեր որ արցունքը
փնաս կ'ու տայ աչքերուդ:

ԱՆՈՒՇ. — Ոչինչ...

ԱՂԱԽՆԻ. — Մի՛ պահեր նիւրբիս: Գիտես որ
այս տունին մէջ քեզի էն մօտիկը ես եմ ու ձեռքէս
եկածին չափ հասած եմ նեղ օրերուդ՝ փրկելու քեզ
ծանր վիճակներէդ: Ինչո՞ւ չես ուզեր բանալ ցաւերդ
ինծի: Արդեօք անգիտակցաբար վշտացուցած եմ քե-
զի: Ըսէ՛ եթէ այդպէս է:

ԱՆՈՒՇ. — Ախ, ի՞նչ բեւեմ, իմ սե բախտս է.
պէտք է սիրով ու համբերութեամբ տանիմ զայն:

ԱՂԱԽՆԻ. — Նորէ՛ն մայրս:

ԱՆՈՒՇ. — Այո՛ մայրդ, նախատեսց զիս ու հին
վէրքերս բորբոքեց:

ԱՂԱԽՆԻ. — Հոգ չէ ոիրելիս, համբերութիւն
դնենցիր ու քաջ եղիր: Եթէ գիտնաս որ մայրս իմ
հետս ալ այդպէս կը վարուի, բնաւ չես տխրիր: Ե-
ւրբէ աչքերդ ու եկուր միասին աշխատինք:
Օգնեմ քեզի որ շուտով լրացնենք գործերնիս: Ամէն
ցաւի եթէ մարդ հոգ ընելու ըլլայ, գիտցած եղիր
որ այս կեանքը դժոխքի կը նմանի: Քաջ եղիր և

մի՛ սրդողիր ինքզինքդ: Եթէ անուշուրեամբ պատասխանես թորս հրամաններուն և սիրով կատարես իր հրահանգները, պիտի տեսնես որ քու համբերութեամբդ արդէն յաղթած ես: (Ոսֆի ձայնէր կը լսուին): Հեռանամ, կ'երեւի ինքն է եկողը: Ըթածներն կէտ առ կէտ կատարել չի մոռնաս: (դուրս):

ԱՆՈՒՇ. — Ինչ բարի՛ հոգի ունի: Ի՞նչ կ'ըլլար այս անուշութենէն կտոր մը մօրը քով ալ գտնուէր: Իրարմէ այնքան հեռու են բնակարանութեամբ որ մարդ կը տարտկուսի զայն իր սրդին կարծելու:

ԻՍՎՈՒՀԻ. — (ճեղք մտնելով) Տակաւին չես վերջացուցած: Սա աթոռները հոն տար դիր: Հագար անգամ ըսած եմ որ սեղանիս առջև մէկ աթոռ միայն պիտի դնես: Փնտուր տուիլ բեր և սա գիրքերուս փոշին մաքրէ: Ծոյլ դանդաղաշարժ: Իմ սեղանի վրէ ուրիշ մէկը ըլլար՝ չառնոց արանքած էր քեզ:

ԱՆՈՒՇ. — Բայց Տիկին...

ԻՍՎՈՒՀԻ. — Լո՛ւ, տակաւին լեզո՞ւ ունիս խօսելու: Հեռացիր աչքիս առջեւէն: (Անուշ դուրս կը քալէ: Իսկուհի սեղանին վրայ բաճ մը փնտնելով կը զբաղի ու զայրացած) Հոս եկուր, հոս: Ո՞ւր է սեղանիս վրայ ինքնահոս գրիչ մը ունէի, ո՞ւր դրած ես:

ԱՆՈՒՇ. — Ի՞նչ գրիչ, տիկին:

ԻՍՎՈՒՀԻ. — Շուտ ուր որ տարիր հոս բեր: Ըսել է գողութեամբ ալ սկսար:

ԱՆՈՒՇ. — Տիկին, ես...

ԻՍՎՈՒՀԻ. — Կորիր աչքիս առջեւէն և մի աչխատիր պարտապանեղ ինքզինքդ արդարացնել: Այս վայրկեանիս ուր որ է պէտք է բերես: Տուրիս մէջ

ուտես խմես, ու ի վարձատրութիւն այդ բոլորին
ելլես տպրանքներս գողնաս: Այս ի՞նչ փորձանք ես
եղերս: Ես որքան յիմար մը եղած եմ որքեղի պէս
գող մը տռւնէս ներս իրրեւ վստահելի սպասուհի պա-
հած եմ:

ԱՆՈՒՇ. — Ինչո՞ւ չէք ուղեր լսել տիկին, ես
լուր չունիմ:

ԻՍԿՈՒՀԻ. — Կը համարձակի՞ս տակաւին բե-
րանդ բանալու: Դուն լուր չունիս, հապա ե՞ս լուր
ունիմ: Անչուշտ թէ լուր չես ունենար: Գող մը իր
ըրածը ե՞րբ խոստովանած է որ: Շուտ հիմա կը պա-
հանջեմ: Հեռացիր այքիս առջեւէն ու բեր դիր տեղը
գողցած առարկագ: (Անուշ կը մեկնի լալով): (Իս-
կուհի զայրացած կ'երեւեկէ սենեակին մէջ՝ վերջին ծայր
ջղայնացած, մենախօսելով). Տէր Աստուած, այս ի՞նչ
փորձանք էր փաթթեցիր գլխուս: Մեղքցանք, ըսինք
ծնողքը մեռաւ. գոնէ տղջիկը փրկենք: Քովերնիս ա-
ռինք ու մեծցուցինք՝ հաւատալով որ իր ծնողացը
պէս ազնիւ ու առաքինի մէկը կրնայ ըլլալ: Ողոր-
մած հոգի մայրը այնքան ազնիւ ու վստահելի կին
մըն էր, որ իր տառապանքի օրերուն իսկ՝ ձայնը
ինձի գատ մարդ չէր իմանար: Օր մը խեղճը փողո-
ցէն անցած պահուն անուանս սկզբնատառերը կրող
թաշկինակ մը գտած էր իսկոյն բերաւ և ինձի տուաւ
կարծելով որ իմս է: Ես ի՞նչ գիտնամ, կ'ըսեն թէ
եղերքը նայէ՛ կերպասը առ, մօրը նայէ՛ տղջիկը:
Լօրը նայեցանք և առինք: Ահա այդ մօր կտորը:
Փոխանակ երախտապարտ ըլլալու, գողութիւն ալ
կ'ընէ: Ի՞նչ օրերու մնացինք, Տէր Աստուած: Մայրս
իմ տղայական չարութիւններուս զայրացած, կը յան-

դիմանէր զիս՝ երանելով իր օրերը: Ողջ ըլլար ու տեսնէր սա իմ քաջածնեւորս անհաւատարիմ ծառայի մը ձեռքէն: (Դուռը կը զարնուի)

ԻՍԿՈՒՀԻ.— Ո՞վ է:

ԱՂԱԽՆԻ.— (Ներս մտնելով) Մայրիկ, Տիկին Եսթերը եկաւ և սպասման սրահը առաջնորդեցի զինք: Կ'ուզէ հետդ տեսակցիլ, եթէ ժամանակ ունիս: Հազորդե՞մ իրենք քու հոս ըլլալդ:

ԻՍԿՈՒՀԻ.— Մինակն է չէ՞:

ԱՂԱԽՆԻ.— Այո:

ԻՍԿՈՒՀԻ.— Ներս առաջնորդէ և յետոյ աղուորս ուրճ մը պատրաստէ մեզի:

ԱՂԱԽՆԻ.— Շատ լաւ:

ԻՍԿՈՒՀԻ.— Խեղճ ընկերուհիս: Արդեօք որքան պիտի նեղուի եթէ իմանայ պատահածը, որովհետեւ այդ աղջկան քովս մտնելուն պատճառ եղողը ինք է եղած: Բայց ի՞նչ յանցանք ունի խեղճը: (Դուռը կը զարնուի)

ԵՍԹԵՐ.— Բարեւ Տիկին Իսկուհի:

ԻՍԿՈՒՀԻ.— (Դիմաւորելով) Հրամայեցէք Տիկին Եսթեր: Բարի եկար: Շիտակը ժամ մըն է քեզի կը սպասէի: (Կը նստի)

ԵՍԹԵՐ.— Ի՞նչպէս ես Տիկ. Իսկուհի: Քանի օր է կը փափաքէի այցելութիւն մը տալ, բայց զանազան պատճառներ տրգելք հանդիսացան:

ԻՍԿՈՒՀԻ.— Գործին պոչը եթէ չթողուս, անկարելի է որ ժամանակ ունենաս դուրս ելլելու: Քիչ մը քովի դրացիէդ դաս առ:

ԵՍԹԵՐ.— Կ'երեւի տակաւին իմ ամուսնոյս ի՞նչ ըլլալը չես հասկցած: Բայց թողունք ասոնք: Չես հար-

ցրներ թէ ինչու եկայ։ Ոչ հիւր։ սիրութեան ժամն է
և ոչ ալ օրը։

ԻՍԿՈՒՀԻ. — Քեզի համար դուռս միշտ բաց է։
Յոսենայն դէպս քանի որ կը փափաքիս որ հարցնեմ
գալուդ պատճառը, մօիկ կ'ընեմ։

ԵՍԹԵՐ. — Բիշ մը ջղայնացած կը տեսնեմ քեզ
այսօր, ինչո՞ւ է արդեօք։

ԻՍԿՈՒՀԻ. — Ձիս ե՞րբ հանդարտ տեսած ես որ
Իսկողէս կը զարմանամ ըրած հարցումիդ։

ԵՍԹԵՐ. — Գիտեմ ատիկա, բայց այսօր աւելի
չեղտուած է այդ երեսոյթը մէջդ, որովհետեւ ձայնդ
մինչեւ խոհանոց կու գարկ'երեւի խորհեցայ դժբախ-
տութիւն մը պատահած է։

ԻՍԿՈՒՀԻ. — Դժբախտութիւն չէ, բայց պզտիկ
գողութիւն մը պատահած է տունին մէջ։

ԵՍԹԵՐ. — Ինչ կը լսեմ։

ԻՍԿՈՒՀԻ. — Այո, Իրաւո՞ւնք ունիմ եղեր զայ-
րացկո՞ւ ըլլալու, չէ՞։

ԵՍԹԵՐ. — Միշտ հանդարտութեամբ գործելը
լա արդիւնքներ կու տայ։ Ձայրանալու պէտք չկայ
ընտելկրնո՞ւմ հասկնալ թէ ի՞նչ է գողցուածը և ե՞րբ։

ԻՍԿՈՒՀԻ. — Նամակ մը գրած էի երէկ չուկայ
իջնելէս առաջ, և գրիչս լաւ չը յիշեմ սեղանիս վը-
րան էր։ Այս առտու կրկին պէտքը ունեցայ անօր
Փնտռեցի չափ բայց չգտայ։

ԵՍԹԵՐ. — Ձորմանալի բան։ Չըլլայ որ գզրո-
ցին մէջ կամ գրպանդ գրած ըլլաս։

ԻՍԿՈՒՀԻ. — Յիշողութիւնս վրաս է, չեմ ցնդած
առկաւին։

ԵՍԹԵՐ. — Այդ ըսել չուզեցի, կրնայ մոռացու-

Թիւն մը պատահած ըլլալ: Մահկանացուներ ենք չէ՞
ի վերջոյ:

ԻՍԿՈՒՀԻ. — Չեմ կարծեր, որովհետեւ հիմակ-
ւան պէս կը յիշեմ:

ԵՍԹԵՐ. — Ո՛վ կը կարծես որ վերցուցած ըլլայ:

ԻՍԿՈՒՀԻ. — Ի՞նչ վերցուցած: Վերցնողը գործը
լրանալէն վերջ կը բերէր տեղը կը դնէր: Գողցած ըսէ՛:

ԵՍԹԵՐ. — Չե՞ս կարծեր որ Աղաւնին սխալմամբ
պայուսակին մէջ դրած ըլլայ՝ իրը կարծելով:

ԻՍԿՈՒՀԻ. — Ո՛չ, Որովհետեւ աղջիկս քանի մը
անգամ այդպիսի արարքներու մէջ տեսնելուս՝ պատ-
ժած եմ զինք ու խրատած որ իրը չեղող ոեւէ առար-
կայի ձեռք չդպցնէ. ու այդ է պատճառը որ ինչի մը-
տածել կու տայ թէ սպասուհին գողցած ըլլալու է:

ԵՍԹԵՐ. — Վստահ գիտե՞ս:

ԻՍԿՈՒՀԻ. — Անուշիս պէս:

ԵՍԹԵՐ. — Հարցուցի՞ր իրեն. և ի՞նչ րսաւ:

ԻՍԿՈՒՀԻ. — Ինչ պիտի ըսէ. ուրաջաւ: Ստի-
պեցի որ իսկոյն բերէ և սեղանին վրայ դնէ այն-
պէս ինչպէս որ վերցուցած էր: Կը տեսնեմ որ դուն
ալ ինծի պէս մտահոգուելու սկստար: Թողունք ասոնք:
Ես սպասնացի իրեն դուրս վտարել, անանկ որ ուր
որ է քիչ յետոյ կու գայ գրիչը: Խօսէ նայինք՝ ինչ
նորութիւն ունիս:

ԵՍԹԵՐ. — Ողջութիւն: Կիներու մէջ տարա-
ձայնութիւն կար որ նոր կերպասներ և բրդեղէններ
եկած են: Միտք ունէի անգամ մը շուկայ իջնելու:

ԻՍԿՈՒՀԻ. — Այո՛: Ես ալ իմացած էի, երէկ
շուկայ իջայ, քանի մը կտորներ գնեցի. կ'ուզէ՞իր տես-
նել: (Աղաւնի սուրճը կը բաժնէ):

ԵՍԹԵՐ. — Սիրով եթէ քեզի ձանձրոյթ չըլլար:
ԻՍԿՈՒՀԻ. — Աղաւնի աղջիկս, պահարանիս մէջ

քանի մը ծրարներ կան, ինծի բեր զանոնք:

ԱՂԱԽԻ. — Շատ լաւ:

ԵՍԹԵՐ. — Լաւ բաներ կան:

ԻՍԿՈՒՀԻ. — Այո՛, եթէ լաւ գրամ ունենաս:

ԵՍԹԵՐ. — Գիտե՞ս երէկ երեսուն ոսկիի չափ
գրամ առի մերինէն՝ երբ տեսայ որ տրամագրութիւ-
նը տեղն է:

ԻՍԿՈՒՀԻ. — Լաւ ես բերի: Բաւական աչքը
բաց ես գիտե՞ս: (Աղաւնի ներս կը մտնէ ծրարներով):

ԱՂԱԽԻ. — Մայրիկ տատնք են ուզածներդ:

ԻՍԿՈՒՀԻ. — Այո՛, աղջիկս. հոս բեր:

ԱՂԱԽԻ. — Ուրիշ հրաման մը ունի՞ս մայրիկ:

ԻՍԿՈՒՀԻ. — Գուռները հաւաքէ և տար:

ԱՂԱԽԻ. — Լաւ: (Եւ հաւաքէ եւ դուրս):

ԻՍԿՈՒՀԻ. — Ահա լոգիական գուռն կերպաս
մը որուն ետքան արժեք 8 ոսկի:

ԵՍԹԵՐ. — Գոյնը քիչ մը անախորժ չէ՞ կ'ըսես:

ԻՍԿՈՒՀԻ. — Ես ալ թէ և չափ չսիրեցի, բայց
որովհետեւ վերջին կտորը մնացած էր, ստիպուած եղայ
գնելու. որովհետեւ երկու ձեռք հագուածէ զատ ու-
րիշը չունիմ: Ահա գազակցութի թել ալ, որուն հաւը
քառասուն գահեկանի առի:

ԵՍԹԵՐ. — Խորուած ես կարծեմ:

ԻՍԿՈՒՀԻ. — Ես ալ այդպէս կը կարծէի. բայց
մարդը հաշուեցոյցը բացաւ և կարգաց աչքիս առջև:

ԵՍԹԵՐ. — Ա՛, այդ վաճառականները: Ձե՞ս գի-
տեր ինչ ոտախօս և խարդախ մարդիկներ են ա-

նոնք: Կտոր մը ապրանք ծախելու համար հաղարեր-
դում կ'ընեն իրենց աչքին ու կրօնքին վրան: Ինչ որ
է, լաւ ես ըրած առնելուդ, առջեւնիս ձմեռ է ար-
դէն:

ԻՍԿՈՒՀԻ.— Ահա աղջկանս համար գիշերանոցի
կտոր մը: Սիրուն է, չէ՞:

ԵՍԹԵՐ.— Գէշ չէ: Ես ալ կ'ուզէի գնել ասոնց-
մէ: Ուրկէ՞ առիր կերպասները:

ԻՍԿՈՒՀԻ.— Սա ծերունի Գեղամ աղայէն: Գէշ
մարդ չէ գիտե՞ս: Ճիշդ է որ այս պատերազմը բոլոր
վաճառականներուն մէջ խղճմտանք ըսուածը մեռ-
ցուց, բայց ասիկա բաղդատմամբ ուրիշներու աւելի
խղճմտութեամբ կը վարուի իր յաճախորդներուն հետ
երբ մանաւանդ անոնք հինէն ծանօթ են իրեն և իրմէ
կ'ընեն առեւտուրը:

ԵՍԹԵՐ.— Ժամանակ ունի՞ս ընկերանալու ին-
ծի: Ես չեմ ճանչնար զինք, թերեւս քու խաթերդ
համար աւելի աժան ալ կարենանք գնել:

ԻՍԿՈՒՀԻ.— Սիրով: Դուն գնա պատրաստուէ,
ես ալ անմիջապէս կու գամ:

ԵՍԹԵՐ.— Լաւ ուրեմն ցտեսութիւն:

ԻՍԿՈՒՀԻ.— Բարի եկար:

(Վ. Ա. Ր. Ա. Գ. Ո. Ե. Բ.)

Բ. ՏԵՍԱՐԱՆ

(Նոյն սրահին մէջ, գրասեղանին առջեւ Աղաւնի եւ իւր ընկերուհին Եւնիկէ նստած դաս կը սորվին: Սեղանին վրայ գրիչ, մելան, տետրակներ ու գիրքեր:)

ԱՂԱԽՆԻ. (Դժգոհելով) — Եւնիկէ գիտե՞ս, վաղը բաւական դժուար դասեր ունինք: Ձեմ գիտեր ի՞նչ հաճոյք կը զգան այս ուսուցիչներն ալ՝ չատ դաս տալէ: Իրենք չեն ետ սորվողները: Իրենց ի՞նչ հոգը որ աշակերտները պիտի յոգնին ու գիշերները անքուն պիտի մնան: Երանի մանկապարտէզի աշակերտներուն: Որքան մեծնանք՝ կարծես կեանքը անտանելի դառնալ կը սկսի փոխանակ բաղձալի դառնալու: Դպրոց չերթալ մօրս ալ փափաքն է, որովհետեւ ձանձրացած է սպասուհիէն եւ միտք ունի հանելու այլեւս: Անցեալ օր երբ քիչ մը ուշ պառկեցայ, յաջորդ օր եթէ հայրս չարգիլէր՝ տեսչութեան քով բողոքի պիտի երթար: ԵՒՆԻԿԷ. — Աղաւնի, ինչո՞ւ միշտ դժգոհութիւն կը յայտնես եւ ուսուցիչներն ալ յանցաւոր կը հանես: Խորհէ որ ինչպէս մեր ծնողքը, նոյնպէս անոնք կը գուրգուրան մեր վրայ եւ միշտ մեր բարիքը կը խորհին: Ան մի՛ նայիր որ երբեմն անհոգ մայրեր, աւելի շիտակը՝ դպրոցական օրէնքները չգիտցողներ՝ կը քննադատեն դպրոցն ու ուսուցիչները: Ոչինչ բաներու համար բողոքի կ'երթան եւ չատ անգամ ա-

շակերտութեան տաջե կը խալտառակեն զանոնք: Եթէ մարդ քիչ մը շրջահայեաց ըլլայ և մանաւանդ հեռաւեւ քնաւ այս բաներուն տեղի չի տար:

ԱՆՈՒՇ. — Աստուածդ սիրես, բարոյախօսութիւնը մէկդի ձգէ: Զոնձրացած եմ արդէն մօրս ձեռքէն և եթէ չամչնամ՝ պիտի կռուիմ ալ հետք:

ԵԻՆԻԿԷ. — Քաւ լիցի, որ բարոյախօս մը ըլլամ: Բարոյախօս մը ըլլալու համար, եթէ ոչ Սոկրատ մը գէթ ութսուն տարիներու փորձառութիւն մը չալկած ըլլա՞ւ ուսերուն: Բարոյախօս մը չեմ, բայց կը սիրեմ բարի բաներ մտիկ ընել՝ երբ մանաւանդ անոնք բան կը սորվեցնեն ինծի: Ուրեմն տառնց տրանջելու սկսինք մեր գործին: Ի՞նչ ունինք առաջին պահուն:

ԱՂԱԽՆԻ. — Կարծեմ Անգլիերէն պիտի ըլլայ չէ՞:

ԵԻՆԻԿԷ. — Որքան կը յիշեմ, վաղը երկուշաբթի է և տառքին պահուն չարագրութիւն ունինք, այն ալ ազատ նիւթ:

ԱՂԱԽՆԻ. — Ճիշդ է:

ԵԻՆԻԿԷ. — Դրած ես գէթ սեւաւրութիւնը.

ԱՂԱԽՆԻ. — Ոչ տակաւին, դո՛ւն:

ԵԻՆԻԿԷ. — Այո, տառքին սեւագրութիւնը ըրած եմ:

ԱՂԱԽՆԻ. — Կրնամ հասկնալ նիւթը:

ԵԻՆԻԿԷ. — Քեզի չափ ծանօթ գէպք մըն է: Կարգում, նայիմ պիտի կտրենա՞ս հասկնալ:

ԱՂԱԽՆԻ. — Մտիկ կ'ընեմ:

ԵԻՆԻԿԷ. — Դա եթէ տարեկան էր ան երբ կորսնցուց իր ծնողքը զրեթէ միւսնոյն օրերու մէջ: Կառապան էր հայրը և հագիւ օրապահիկը ճարող: Գրե-

Թէ կէս մը փլած տունի մէջ ծուարած էին անոնք։
Զմեռը ամբողջ տնճարեւը տանիքէն ներս կը մաղուէր։
Խեղճուկրակ խօսրի կտոր մը հաղար կարկտաններով
կենդանացած հողին մերկութիւնը կը ծածկէր։

Դեկտեմբերեան ցուրտ օր մըն էր, երեկոյեան
դէմ, խեղճ հայրը ձիերը լծած կառքին՝ կը շտապէր
դէպի կոյարան քանի մը դաշեկան շահելու համար։
Կը սուրար կալձակի՝ արագութեամբ մաքառելով
ցուրտին ու բուքին դէմ՝ երբ յանկարծ ձիերը խըրտ-
չելով դիմացի ծառուղիէն բուսնող ինքնաշարժէ մը,
գլորեցաւ ձորն ի վար։ Ծիչ մը միայն սղոցեց օդը։
Զիերու հետ անշնչացած էր նաև ինքը, կառապանը։
Զորս հագի կար միայն յուղարկաւոր... Մահուան
մէջ իսկ մարդ պէտք է հարուստ ըլլայ, որպէսզի
յարգեն զայն. ապոցոյց՝ խեղճ կառապանը, երիտա-
սարդ հասակին մէջ հողին յանձնելէ վերջ իր ամուս-
նինը՝ անկէ վերջ խենդ էր կտրած կինը։ Զէր գիտեր
ընելիքը, կ'աշխատէր մեքենաբար առանց գիտակցե-
լու։ Երիտասարդ էր ու անփորձ, անոք ու անտէ-
րուկ, երեխան հիւանդ էր ու դեղ գնելու ան-
կարող, ի՞նչ ընէր։ Պատուաւոր ընտանիքի զաւակ
էր։ Մուրալ՝ չէր կրնար, թաղականութեան դիմելու
կ'աճնար։ Կուլար շարունակ անմխիթար ու յուսա-
հատ Բայց լացը չէր կրնար դարմանել երեխան։
Մօրմէն սորված դեղեր կ'ուզէր փորձել։ Միտքը ին-
կաւ որ տաք քարեր կը դնէր իրեն մայրը՝ երբ հի-
ւանդանար։ Փութկոտութեամբ դիմեց դէպի կրակա-
րան։ Լեցուցած ու վրան՝ քարիւղ։ Լուցկիի
հարուած մը՝ ու բռնկած էր ածուխը։ Բայց ի՞նչ ցա-
ւալի տեսարան։ Ղենջակը, որ ածուխին մօտ ըլ-

լալուէն իւզոտած էր անոր հետ միասին կրակ կ'առնէր...

ԱՂԱԽՆԻ. — Հասկցայ, մեր Անուշի ծնողքին պատմութիւնն է, Ա՛լ կը բաւէ, մի՛ շարունակեր: Մագերս փշաքաղիլ սկսան ու բաներ մը կը զգամ: Ո՞րքան կը սիրես այս տեսակ բաներու վրայ գրել: Չկրցա՞ր ուրիշ նիւթ մը գտնել:

ԵԻՆԻԿԷ. — Խառնուածքի խնդիր է, ե՞րբ մեր ազգը խնդաղած է, որ կարենանք ուրախ դրուագներու վրայ գրել: Որ կողմ դառնամ՝ սուգ ու տրտմութիւն է, բայց միթէ Քրիստոսի յարութիւնն ալ սուգին ու տրտմութենէն չծնու: Լաւ քանի որ չես ուզեր մտիկ ընել, փոխենք նիւթը, Ի՞նչ ունինք յաջորդ պահուն:

ԱՂԱԽՆԻ. — Հա՛, լաւ յիշեցի:

ԵԻՆԻԿԷ. — Ի՞նչ բան:

ԱՂԱԽՆԻ. — Կը յիշե՞ս, վաղը անկախութեան օրն է և դպրոց չունինք: Կարծեմ ջուրին ալը պիտի երթանք աշակերտներով:

ԵԻՆԻԿԷ. — Ի՞նչպէս ալ կը յիշես, Գործիք կուգան այդ բաները: Բայց ատիկա տրգելք մը չէ որ դասերնիս սորվինք:

ԱՂԱԽՆԻ. — Այո, տրգելք մը չէ, բայց կրնանք ուրիշ օրուայ յետաձգել: Գիտե՞ս այս իրիկուն մեծ մրցում կայ կառավարական գաշտին վրայ, ընկերուհիներ պիտի երթան կարծեմ, կ'ուզե՞ս ընկերանալ անոնց:

ԵԻՆԻԿԷ. — Շատ կը ցաւիմ:

ԵԻՆԻԿԷ. — Ինչո՞ւ:

ԵՒՆԻԿԷ. — Որովհետեւ մայրս չի ձգեր որ առան
իրեն տեղ երթամ:

ԱՂԱԽՆԻ. — Սուտ մը կը խօսինք:

ԵՒՆԻԿԷ. — Խաբե՞մ մայրս:

ԱՂԱԽՆԻ. — Ի՞նչ կ'ըլլայ: Տանը մէջ բանտար-
կըւելէն ի՞նչ կ'ելլէ: Եթէ կը կարծես որ չի թողուր,
ես կ'ըսեմ որ ուրիշ ընկերուհիի մը տունը դաս սոր-
վելու պիտի երթանք:

ԵՒՆԻԿԷ. — Կը ցաւիմ և կը զարմանամ վրադ:
Ինչպէս պիտի համարձակիս սուտ խօսելու: Մոռցա՞ր
կրօնքի դաստոտուին պատմած «ստախօսին պատմու-
թիւնը»: Հապտ եթէ երեւան ելլէ ստախօսութիւնդ:
Գիտեմ, վրաս պիտի խնդաս, բայց հոգ չէ, ամէն
մարդ ազատ է: Կրնաս դուն երթալ, չեմ ուզեր ար-
գելք ըլլալ քեզի: Թոյլ տուր որ մեկնիմ:

ԱՂԱԽՆԻ. — Լաւ: Քանի որ այդքան կը վախ-
նաս մօրմէդ, չեմ ստիպեր: Կ'ուզե՞ս որ ընկերանամ
քեզի մինչեւ տուն:

ԵՒՆԻԿԷ. — Ձէ, շնորհակալ եմ: Եթէ Դաշտ պի-
տի երթաս, քիչ ժամանակ ունիս ու հազիւ կը հաս-
նիս: Կրնամ մինակս ալ երթալ:

ԱՂԱԽՆԻ. — Ձի՞ս կարծեր որ մայրդ բարկանայ
քեզ մինակ տեսնելով՝ քանի որ այդքան բծախն-
դիր է:

ԵՒՆԻԿԷ. — Այսի՞նքն: Կը հասկնամ միտքդ:

ԱՂԱԽՆԻ. — Ի՞նչ է, նեղուեցար:

ԵՒՆԻԿԷ. — Եթէ գուշակեցիր ինչո՞ւ կը հարցը-
նես:

ԱՂԱԽՆԻ. — Ձեմ ուզեր սիրտդ կոտրել: Եթէ

վիրաւորեցի քեզ, ներողութիւն կը խնդրեմ: Թոյլ տուր որ ընկերանամ քեզի մինչեւ տուն:

Եւնիկէ. — Ինչպէս որ կ'ուզես:

Աղլիկ. — Հոգ չէ. ոչ մըն " 1 առած կ'ըլլամ, ու անկէ անդին եթէ մէկը գտնեմ՝ կ'երթամ Դաշտ ապա թէ ոչ ետ կը դառնամ:

(Վ Ա Ր Ա Գ Ո Յ Ր)

Գ. ՏԵՍԱՐԱՆ

(Անուշ աւելը ձեռքին՝ անկիւն մը կը մտափեւ. պահ մը վերջ մօրը տեսիլք կ'երեւի բոլորովին սպիտակ հագուած մինչեւ ծայրը ոտերուն: Ուսերուն հրեշտակի երկու քեւեր: Աջ ձեռքը կես մը վեր բարձրացուցած կը դիտէ քնացող աղջիկը: Լուսաւոր բեմը յանկարծ խորհրդաւորութիւն մը կը զգենու: Գործողութեան ընթացքին ճեղքուէն կը լսուի մեղամաղձոտ եղանակ մը.

ՀՐԵՇՏԱԿ. — Քնացիր ազնիւ հողի, ով առաքինութեան մարմնացում: Մի՛ կարծեր որ մայրդ թէև քեզմէ հեռու՝ բայց քեզմով չի հետաքրքրուիր: Քովդ է ան միշտ ու կը հակէ քու վրադ որպէս պահապան հրեշտակ: Համբերէ տառապանքին ու մի, դժգոհիր անկէ բնու: Ո՛ր ազիզ բալաս, քիչ վերջ աւելի դառն իրականութիւններու առջև պիտի գտնես ինքզինքդ: Անվախօրէն դիմադրողութիւն ցոյց տուր և մի՛ սարսափիր, որովհետև քուկդ է յաղթանակը: Ա.

առաքինութիւնը միշտ իբրեւ յատուապար թող փայլի
երեսիդ վրայ: Ծշմորաթախօսութիւնը զէնքդ ու ար-
դարութիւնը զբռնդ թող ըլլան: Այդ երկուքով պիտի
յազթեա շարունակ՝ ոտքիդ տակ արորելով բոլոր
թշնամիներդ: Դուն մանիշակն ես վայրի, զորս ան-
գութ ձեռքեր թէւ կը պոկեն, բայց յետոյ՝ զղջալով՝
իրենց կուրծքի լամբակին կ'անցընեն: Սիրէ՛ անխտիր
բոլոր անդամները այն ընտանիքին, որուն հովանիին
տակ կը գտնուիս, և անոնց կը պարտիս կեանքդ, կեան-
քիդ մատաղ, քո մայրիկ, քունդ անուշ, դուն ա-
նուշ, քնացիր դուստր իմ Անուշ: (Տեսիլք կը հեռա-
նայ կամաց կամաց ու բեմը կը լուսաւորուի: Լոյսին
հետ մեկտեղ կը լսուի սիրունիկն ձայնը):

ԻՍԿՈՒՀԻ. — (Ներս մտնելով) Անուշ, Անուշ,

ԱՆՈՒՇ. — (Ընդուն արքննալով) Հրամայ՝ տի-

րուհի:

ԻՍԿՈՒՀԻ. — Անպիտան աղջիկ, հոս եկուր նա-
խ: Այս ի՞նչ է քու ըրածդ. չեմ հասկնար: Երէկ գը-
րիչս, այսօր պայուսակս, վազն ալ տո՛ւնս պիտի գող-
նաս: Ո՛ւր դրիր պայուսակս: Ո՛ր է գրիչս: Զեռքէս
չես ազատիր: Շիտակը խօսէ:

ԱՆՈՒՇ. — Տիկին, ես:

ԻՍԿՈՒՀԻ. — Շուտ, ապերախտ քեզի: Գող, ա-
նամօթ: Ուր որ տարիր, մէջտեղ հանէ գրիչս ու պա-
յուսակս, ապա թէ ոչ բզիկ բզիկ կ'ընեմ քեզի: (Վրան
կը յարձակի ականջներէն բռնած):

ԱՆՈՒՇ. — (Դողալով) Աստուած զկայ, տի-

կին, ես...

ԻՍԿՈՒՀԻ. — Լա՛ւ է, Աստուածն ալ մէջը մի խառ-

ներ պարապ տեղ: Անպիտան, նեղը մնալուդ պէս
Աստուածը մէջտեղ կը հանես՝ ինքզինքդ արդարացը-
նելու համար: Եթէ Աստուծոյ վախը մէջդ ըլլաւ
չէիր գողնար գոյքերը մէկու մը որ քեզի շատ մը
փորձանքներէ ազատած է:

ԱՆՈՒՇ. Տիկին ես չառի:

ԻՍԿՈՒՀԻ. — Այո՛, դուն չառիր, հապս ո՞վ ա-
ռաւ:

ԱՆՈՒՇ. — Տիկին աչքերս կուրնան:

ԻՍԿՈՒՀԻ. — Ձեռքէս չես աղատիր: Ուրոր տա-
րիւր, որու որ ծախեցիր, ըսէ՛: Եթէ ճշմարտութիւնը
խօսիս, այս անգամ ալ կը խոստանամ: Ներել քեզ:
Ապա թէ ոչ գիտես թէ ի՞նչ կրնայ պատահիլ քեզի:

ԱՆՈՒՇ. — Տիկին թող ձեռքերս կտրին, եթէ ես
առի:

ԻՍԿՈՒՀԻ. — Ձեռ ըսեր հա՛, և տակաւին կը յա-
մառիս: Յանցաւորը ես եմ դարձեալ, որ խղճալով
պահեցի քեզի: Դուն տակաւին շարունակէ այդ կեան-
քըդ, հիմա ցոյց կու տամ քեզի (աղջիկը կանչելով).
Աղաւնի:

ԱՂԱԽՆԻ. — (Ներս՝ ալլալլած) Հրամմէ՛ մայրիկ,
զի՞ս ուզեցիր:

ԻՍԿՈՒՀԻ. — Այո՛: Շուտ գնա և դիմացի ոստի-
կանատունէն ոստիկան մը կանչէ:

ԱՂԱԽՆԻ. — Ի՞նչ կայ մայրիկ, ինչո՞ւ ոստիկան
կ'ուզես: Ի՞նչ պատահեցաւ նորէն:

ԻՍԿՈՒՀԻ. — Ինչ որ ըսի, կատարէ իսկոյն:

ԱՂԱԽՆԻ. — Ինչո՞ւ կը պահես ինձմէ, մայր: Ը-
սէ ինձի, թերեւս կարենամ լուսարանել քեզ:

ԻՍԿՈՒՀԻ. — Թու գիտնալիք բանդ չէ ատիկաւ
ինչ որ ըսի. գործագրէ իսկոյն:

ԱՆՈՒԾ. — (Աղաչելով) Ախ տիկին, Աստուած
վկայ ես լուր չունիմ. ճշմարիտ կ'ըսեմ թէ չտեսայ
ձեր կորսուած գոյքերը:

ԻՍԿՈՒՀԻ. — Մտիկ չեմ ընեմ:

ԱՆՈՒԾ. — (Ոսկերուն իյնալով) Կ'աղաչեմ տիկին,
գթացէք իմ վրաս: Մինչև այսօր գողութիւն ընելս
տեսած էք որ այսքան կը տանջէք զիս: Թերեւս ու-
րիշի մը տուած էք և կամ այնպիսի տեղ մը դրած՝ որ
չէք յիշեր:

ԻՍԿՈՒՀԻ. — Խրատ աալու սկսար հիմա. Հեռա-
ցիր քովէս ու պարապ տեղ մի՛ տքնիր սիրաս շա-
հելու:

ԱՆՈՒԾ. — Ախ Աստուած իմ, այս ինչ պատու-
հաս էր պայթեցաւ գլխուս: Տակաւին ի՞նչ փորձանք-
ներ պահած ես ինծի: Արդէն խորշակահար եղած եմ
ու այսօր կը խամրեաւ այդ տառապեալ հոգիս (կու-
լայ):

ԻՍԿՈՒՀԻ. — Խենթենալը ոչինչ բան է ինձ հա-
մար: Բայց կ'արժէ թիզ մը աղջկան երեսէն այսքան
չարչարել ինքզինքս: Եթէ հիւանդութիւն մը գա-
լրաս՝ ո՞վ պիտի նայի ինծի ո՞վ պիտի խնամէ. կ'ար-
ժէ՞ որք մը փրկելու համար ինքզինք կրակի նետել:
Ձէ՛, պէտք է անպատճառ հեռացնեմ զինք տունէն ու
պատժել տամ. որպէսզի թէ՛ իրեն և թէ բոլոր ան-
հաւատարիմ ծառաներուն դաս մը ըլլայ:

ՈՍՏԻԿԱՆ. — (Ներս մտնելով) Հրամայեցէք տիկինս :

ԻՍԿՈՒՀԻ. — Պարոն ոստիկան ,իմ այս աղախինս երկու անգամ գողութեան մէջ բռնեցի : Անուշուրթեամբ և խստութեամբ ուզեցի ի կարգ հրաւիրել զինք , բայց չկրցայ : Խնդրեմ , տարէք գոյն ձեր հետը և պետութեան օրէնքներուն համաձայն՝ պատժեցէք :

ՈՍՏԻԿԱՆ. — Քալէ նայիմ , ապերախտ ազօրիկ , այս հասակիդ մէջ գողութիւն ընելու չե՞ս ամէնար : Քալէ ու այդ արցունքները քեզի պահէ :

ԱՆՈՒՇ. — (Պաղատագին) Պարոն ոստիկան հաւատացէք որ լուր չունիմ : Զջմարիտ կ'ըսեմ , և չեմ ստեր ու կը վստահեցնեմ ձեզ որ եթէ տեսնեմ իսկ՝ չեմ ճանչնար կորսուած ապրանքները , ո՞ւր մնաց որ գողնամ զանոնք :

ԻՍԿՈՒՀԻ. — Ինչ աղուոր ալ լեզու կը թափես :

ԱՆՈՒՇ. — Ախ պարոն ոստիկան , Աստուծոյ սիրոյն գոնէ դուք գիտցէք :

ՈՍՏԻԿԱՆ. — Շուտ , եթէ կամքովդ չերթաս , պիտի ստիպուիմ բռնի տանիլ քեզ :

ԱՆՈՒՇ. — Պր. ոստիկան , կը հնազանդիմ տէրութեան կամքին և սակայն գիտցէք բոլորդ ալ որ յանցանք չունիմ : Միայն թոյլ տուէք որ վերջին աղօթք մը ընեմ այն յարկէն ներս , ուր միայն ու միայն արգարութիւն և ճշմարտութիւն սորված եմ և այսօր անոր զօնը կ'ըլլամ :

ՈՍՏԻԿԱՆ. — Լաւ :

ԱՆՈՒՇ. — (Ծուցկի՝ ձեռնամաձ կ'երգէ).

Ահա կուգամ սիրելի մայր,
Միանալ քեզ պաշտելի հայր.
Դիտցէք իրաւ որ անմեղ եմ,
Գողցւած իւնն այս ես ըրած չեմ:
Շուշան մըն եմ ես սրբանուէր,
Բայց քանի որ վառ մարդիկներ
Կը պոկեն զիս արմատախիւ,
Ալ չեմ կրնար ես ալ ապրիլ:

ՈՍՏԻԿԱՆ. — Ելիր հայիմ ոտքի: (Դուրս):

ԻՍԿՈՒՀԻ. — Անպիտան աղջիկ: Չեմ գիտեր ին-
ո՞ւ յուզուեցայ իր այս վերջին աղօթքէն: Կարծես
անծանօթ ձեռք մը, սրտիս մէջ մխած իր ճիւղանները,
կը բզկտէր հոգիս: Արդեօք այս վիճակը պիտի չա-
րունակուի՞ այսպէս: Խղճատանքս տանջելու սկսաւ
զիս: Բայց ինչո՞ւ: Յանցաւորի մը մեղքը մէջտեղ
հանել չեմ կարծեր որ սխալ բան մը եղած ըլլայ: Չէ,
ծառը պզտիկ եղած տեսն պէտք է շտկել: Պէտք չէ
ինքզինքս խաբեմ: Խիղճ ունենալն ալ գէշ բան է:
Այսպիսիները մտնաւանդ, որոնք ծնողական գուր-
գուրանքի պակասը ունին, թող պատժուին՝ որ
լաւ ապագայ ունենան: Թող դաս մը ըլլայ այս իրեն
որպէսզի հասկնայ գողցւածին ի՞նչ ըլլալը: Պատմած
էի իրեն անգամ մը հաւկիթ գողցող աղուն պատմու-

թիւնը: Անշուշտ երեխայ ըլլալուն պիտի չհաւատար: Հիմա թող աչքովը տեսնէ թէ ի՞նչ կ'ըլլայ հետեւանքը գողութեան: (Դուռը կը զարնուի) Ո՞վ է:

ԳԵՂԱՄ.— (Ներս կը մտնէ հեւալով) Տիկին իսկուհին դո՞ւք էք:

ԻՍԿՈՒՀԻ.— Այո՛, հրամայեցէք Գեղամ աղա, ի՞նչ կայ, բարի ըլլայ:

ԳԵՂԱՄ.— Այո, բարի է: Երէկ երեկոյ դուք էիք խանութէս ապրանքներ զնոզը չէ՞:

ԻՍԿՈՒՀԻ.— Այո, և դրամն ալ հին պարտքերու հետ վճարեցի:

ԳԵՂԱՄ.— Այդ էր պատճառն արդէն որ զիս հանդարտ չթողուց և ստիպեց որ ձեր քովը դամ այսօր:

ԻՍԿՈՒՀԻ.— Բարի եկաք: Խօսեցէք տեսնենք:

ԳԵՂԱՄ.— Եթէ խօսիմ ճշմարտութիւնը պիտի ըսէք անշուշտ:

ԻՍԿՈՒՀԻ.— Չեմ հասկնար ձեր խօսքերուն իմաստը: Այսօր քիչ մը տարօրինակ ձեւով կը խօսիք:

ԳԵՂԱՄ.— Համբերութիւն տիկին: Երէկ վճարումը ընելէ վերջ խանութիս մէջ բան մը մոռցա՞ք:

ԻՍԿՈՒՀԻ.— Ոչ, գնած կերպասներս հոս քովս են:

ԳԵՂԱՄ.— Կերպասներէն զատ ուրիշ բան:

ԻՍԿՈՒՀԻ.— Ոչ, չեմ յիշեր: Ի՞նչ կրնայ եղած ըլլալ արդեօք:

ԳԵՂԱՄ.— Կիներուն համար շատ կարեւոր և սի-

րելի առարկայ մը։ Ասանկ պայուսակի պէս բան մը։
ԻՍԿՈՒՀԻ.— (Աչքերը բացած) Ի՞նչ, Ուրեմն հո՞ն
եմ մոռցած պայուսակս։ Մի կատակէք Գեղամ աղա։
ԳԵՂԱՄ.— Հանդարտեցէ՛ք և վերագրումներ մի
ընէ՛ք։ Ի՞նչ գոյն ունէր ձեր պայուսակը։

ԻՍԿՈՒՀԻ.— Կարմիր։

ԳԵՂԱՄ.— (Երկարելով) Հրամայեցէ՛ք, Այս է չէ՞։

ԻՍԿՈՒՀԻ.— Որքան երախտապարտ եմ Գեղամ
աղա։ (Գրոցէն ոսկի մը նուէր տալով)։ Ասիկա իմ
կողմէս իբրեւ շնչին նուէր ընդունեցէ՛ք։

ԳԵՂԱՄ.— Շնորհակալ եմ։

ԻՍԿՈՒՀԻ.— (Կը բացայ պայուսակը ու խառնած
ասեմ դուրս կը հանէ նաեւ գրիչը)։ Ախ, Աստուած իմ,
Պիտի խենդենամ ես։ Ահա գրիչս ալ, Հսկել է պայու-
սակիս մէջ եմ մոռցած և լուր լուր չունիմ։ Աղաւ-
նի, պարոն ոստիկանը շուտ հոս կանչէ։

ԱՂԱԽՆԻ.— Իսկոյն։

ԻՍԿՈՒՀԻ.— Ես ի՞նչ ըրի, Տէր Աստուած։ Լա-
որ եկաք Գեղամ աղա, ապա թէ ոչ անմեղի մը ար-
եան պատճառ պիտի ըլլայի։ Այս յիշողութեան պա-
կասէն, տակաւին շատ վշտաներու պիտի հանդիպիմ
ես։ Քանի քանի անգամներ փորձով տեսնուած է այդ
պակասութիւնը վրաս ու տակաւին կը յամառիմ։
Բայց ձեռքս չէ։ Գիտեմ ջղային եմ ու կը խօսիմ ա-
ռանց տրամաբանելու, առանց սնգամ մը յիշողու-
թիւնս սրելով ամփոփուելու և պատճառը փնտռելու։
Իրաւունք ունէր տիկին Նաթի, ու ես պէտք էրան-
գամ մը պրպտէի՝ յանցանքը ուրիշին վրայ ձգելէ
առաջ։ Բայց ի՞նչ օգուտ, գործը գործէն անցած է։

Երանի ոստիկանատուն չհասած՝ Աղաւնի հասնէր անոնց
ետեւէն: Չըլլայ այս խենդուկն ալ վախնալով՝ ետ
վերադառնայ: Բայց ոչ, քրոջը պէս կը սիրէր զայն
ու անոր ազատութեան համար դիտեմ որ պիտի թա-
խանձէր ինծի՝ եթէ չվախնար, անանկ որ անպատճառ
կ'երթայ:

ԳԵՂԱՄ. — Համբերեցէք տիկին, վեր ելած պա-
հուս դռնէն նոր դուրս ելած էր ոստիկանը:

ԻՍԿՈՒՀԻ. — Իրա՞ւ: (Դեպի դուռ կ'ուղղուի՝
դուրս նայելով): Բայց մարդ չերեւիր առկա ինչ:

ԳԵՂԱՄ. — Համբերութեան դասը տուողը դուք
էիք տիկին քիչ առաջ: Կարեւորը կորսուած առար-
կաներն էին: Եթէ չգտն իսկ՝ կրնաք երթալ և ոստի-
կանապետէն խնդրել ազջկան ազատ արձակուիլը՝
ցոյց տալով գտնուած առարկաները:

ԻՍԿՈՒՀԻ. — Կրնամ այո՞, բայց տեւի լու չէ՞
որ խեղճ աղջիկը բանտէն ներս չմտած ու անունը
չարձանագրուած ազատուի:

ԳԵՂԱՄ. — Անիկա առաջ պէտք էր խորհէիք,
բայց քանի որ կատարուած իրողութեան մը առջև
կը գտնուիք, պէտք է այժմ համբերէք:

ԻՍԿՈՒՀԻ. — (Ուրախութեամբ) Ահա կուգան Սի-
րեմ, սիրեմ այդ անուշիկ հասակդ հոգիս:

ՈՍՏԻԿԱՆ. — Հրամայեցէք տիկին:

ԻՍԿՈՒՀԻ. — Պարոն ոստիկան, ներողամիտ եղէք
ձեզի պատճառած ձանձրոյթիս: Ինծի յանձնեցէք աղ-
ջիկը՝ որովհետեւ գտայ կորսուած առարկաներս:

ՈՍՏԻԿԱՆ. — Ի՞նչ պէս:

ԻՍԿՈՒՀԻ.— Այս ծերունի մարդուն խանութն
եմ մոռցած՝ երէկ ապրանքներ գնած պահուս :

ՈՍՏԻԿԱՆ.— (Գեղամին) Ճիշդ են ըսածները :

ԳԵՂԱՄ.— Այո՛, պարոն ոստիկան :

ՈՍՏԻԿԱՆ.— Հրամմեցէք ուրեմն :

ԻՍԿՈՒՀԻ.— Շնորհակալ եմ պարոն ոստիկան :
(Փաքթուելով Անուշի վզին) Ախ աղջիկս, արդեօք որ-
քան ցաւցուցի քեզ, որքան արցունքներ թափել տը-
ւի զուր տեղ այդ անմեղ աչքերէդ, ու որքան տան-
ջեցի այդ սպիտակ ու ձիւնափայլ հոգիդ : Աստուծոյ
հրեշտակն էիր դուն, որուն սատանան եղայ ես ու
այն սրբութիւնը որ օթեւանած էր մէջդ՝ աղարտեցի
իմ չարութեամբս : Սիրեմ այդ անմեղ աչուկներդ, ո-
րոնք հոգիիդ թարգմանը կ'ըլլան այս պահուս : Ժողո-
վուրդը չի սխալիր երբեք ու դուն ճշմարիտ զա-
ւակն ես մօրդ, այդ աղնիւ մօրդ՝ որուն գովքը կ'ը-
նէի միշտ քեզի : Ներէ ինծի սիրելիս : Կը խոստանամ
ան հրապարակաւ Աղաւնիէս աւելի գուրգուրալ վը-
րադ ու դպրոցներ զրկել՝ որպէսզի աւելի լազնուա-
նայ այդ վեհաճն հոգիդ : Բիւր ներողութիւն սիրե-
լիս :

Տեսէք թէ ինչ գէշ բան է շրջահայեաց չըլ-
լալը :

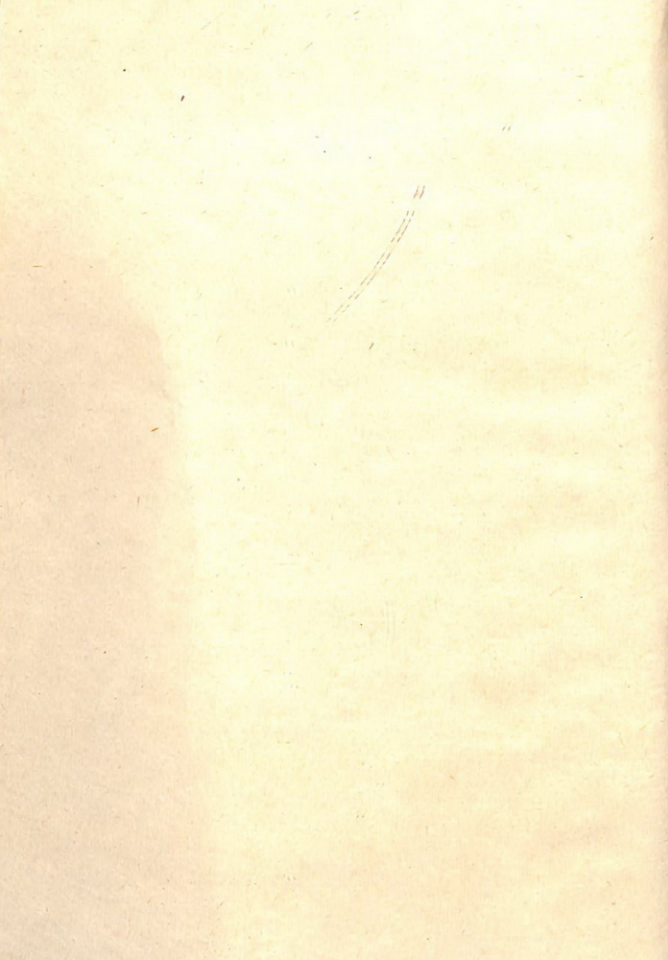
[- 144]

A19

٩ ١ ٢ ٥ ٦ ٧.

Printed in Egypt by
New Star Press
C a i r o

ԳԱԱ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.

FL0007747

ЦЕНА

11
19544